

С.Ф. Легенчук, д.е.н., проф.

І.М. Вигівська, к.е.н., доц.

Г.Ю. Хоменко, к.е.н.

Державний університет «Житомирська політехніка»

Управління ризиками публічно-приватного партнерства в межах виконання спільних соціальних програм: обліковий аспект

У статті з'ясовано, що публічно-приватне партнерство є однією із довгострокових форм співпраці державного та приватного секторів, яка спрямована на отримання як економічних, так і соціальних вигод у майбутньому. У процесі дослідження здійснено ідентифікацію та систематизацію ризиків публічно-приватного партнерства та обґрунтовано, що ступінь передачі ризиків від державного до приватного сектору в межах їх співпраці має безпосередній вплив на величину витрат партнерів і таким чином може призводити до економії коштів бізнес-партнерів. Охарактеризовано елементи організації бухгалтерського обліку в частині регулювання ризиків публічно-приватного партнерства (ідентифікація потенційних ризиків партнерства, розрахунок ступеня потенційних ризиків партнерства, укладання договору про публічно-приватне партнерство, розподіл ризиків між партнерами, методи управління ризиками партнерства). Запропоновано здійснювати розподіл ризиків між партнерами за трьома групами ризиків: 1) ризики, які найчастіше приймаються приватною стороною; 2) ризики, які найчастіше належать до сфери управління публічним партнером; 3) ризики, які є спільними для обох партнерів. Розроблені пропозиції сприяють формуванню картки розподілу ризиків партнерів та враховують принцип найоптимальнішого контролю ризиків одним із партнерів.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство; соціальні програми; ризики публічно-приватного партнерства; приватний бізнес; облікове забезпечення управління; управління ризиками публічно-приватного партнерства.

Постановка проблеми. Публічно-приватне партнерство є однією із довгострокових форм співпраці державного та приватного секторів, яка спрямована на отримання як економічних, так і соціальних вигод у майбутньому. Суть такого партнерства полягає у тому, що приватні інвестори, будучи економічно зацікавленими в успішності того чи іншого проекту, приймають активну роль у реалізації державних інвестицій та в наданні послуг суспільного значення.

На сьогодні публічно-приватне партнерство є успішною формулою організації та ведення бізнесу. Капіталомісткі та великі проекти вимагають від приватного сектору економіки залучення достатньо великих обсягів фінансових ресурсів, що одночасно збільшує ризики таких вкладень. У свою чергу, більші обсяги залучення інвестицій і прийняті внаслідок цього великі ризики, які беруть на себе інвестори, вимагають від державного сектору гарантій щодо стабільних та безпечних умов реалізації інвестицій у майбутньому. Зокрема система нормативно-правового регулювання, підтримка уряду і органів місцевого самоврядування є надзвичайно важливими у подоланні та мінімізації ризиків сучасного ведення бізнесу.

Публічно-приватне партнерство також називають взаємовигідною угодою держави та приватного бізнесу, що реалізується на ринкових принципах. Обидві сторони такого партнерства ділять між собою відповідальність за реалізацію та успішність спільного проекту, його ризики, витрати на реалізацію та майбутні прибутки і соціальну вигоду.

Так останнім часом у доповнення до традиційних сфер партнерства в галузях виробничої інфраструктури уряду Великобританії, США, Франції, Німеччини, Іспанії, Італії, Канади, Австралії, країн Центральної та Східної Європи почали активно укладати договори з приватним сектором про надання послуг у соціальній сфері: охорони здоров'я, освіти й культури, розвитку дітей, відкриття приватних шкіл, підвищення кваліфікації робочої сили, підтримки соціально вразливих верств населення, подолання надмірної соціальної диференціації в суспільстві тощо. Освітні заклади, медичні центри, лікарні, вуличне освітлення, утилізація сміття, харчування, соціальне житло – головні об'єкти програм державно-приватного партнерства, які ґрунтуються переважно на концесійних моделях та контрактах на управління [1].

В цілому результатом співпраці держави та приватного бізнесу є менша вартість участі у проекті кожної зі сторін та водночас вища якість впроваджуваного продукту чи наданих послуг порівняно з традиційними джерелами залучення коштів задля створення загального суспільного блага.

Також публічно-приватне партнерство – це шанс залучення і використання капіталу приватних інвесторів задля фінансування суспільно важливих проектів, оскільки останнім часом фінансове

навантаження на державний бюджет тільки зростає, бюджетних коштів для розробки та реалізації важливих для суспільства проектів не завжди вистачає. Тому в ситуації, що наразі складається в країні, коли існують проблеми з будівництвом та обслуговуванням доріг, залізниць, очисних споруд, громадського транспорту тощо, реалізація ідей та принципів приватно-публічного партнерства набуває все більшого значення в отриманні необхідних ресурсів від приватного сектору економіки з метою реалізації проектів, як загальнодержавного, так і місцевого значення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На сьогодні в межах дослідження особливостей та ризиків публічно-приватного партнерства в результаті реалізації спільних соціальних програм вченими здійснювалися дослідження в таких напрямках: сучасні проблеми та перспективи розвитку публічно-приватного партнерства в Україні, особливості та переваги такого партнерства, зокрема зарубіжний досвід, досліджували у своїх працях М.М. Александрова, В.В. Довгалюк [1], А.Ю. Жуковська [3], Ю.С. Залознова, Н.В. Бутенко, І.П. Петрова [5], О.В. Захаріна, Л.І. Симоненко, М.І. Сайкевич [6], В.М. Лісничка [10], С.А. Квітка [7], М.І. Зайдель [4]; моделі державно-приватного партнерства – В.В. Круглов [8], М.А. Машенко [12]; причини виникнення та механізм управління ризиками публічно-приватного партнерства – А.В. Мостепанюк [14], В.В. Круглов [8], В.Г. Варнавський [2] та інші. Однак в цих дослідженнях не приділено належної уваги проблемам облікового забезпечення управління ризиками публічно-приватного партнерства в межах виконання спільних соціальних програм.

Метою цього дослідження є ідентифікація різних видів ризику в процесі реалізації публічно-приватного партнерства задля підтримки та фінансування спільних соціальних проектів з метою пошуку шляхів їх попередження та мінімізації.

Викладення основного матеріалу дослідження. З огляду на сучасні економічні умови ведення бізнесу та враховуючи основні особливості публічно-приватного партнерства, така форма співпраці на сьогодні є важливою, оскільки створює умови задля підвищення ефективності діяльності суб'єктів державного сектору. Реформи, які відбуваються в Україні починаючи з початку часів незалежності, ще не завершилися, оскільки для цього не вистачає фінансових ресурсів. Особливо значних капіталовкладень завжди потребує соціальна сфера. Використання принципів публічно-приватного партнерства у співпраці з бізнес-структурами вимагає використання у державному секторі методів інструментів управління, що притаманні сучасній ринковій економіці. Тобто така форма співпраці поширює нову концепцію управління у державних органах та суттєво підвищує ефективність управління державними коштами задля загального суспільного блага.

Як зазначає В.В. Круглов, досвід реалізації проектів на основі державно-приватного партнерства підтверджує його економічну доцільність, про що свідчить база даних проектів приватної участі в інфраструктурі, де відображено інформацію про більш ніж 7000 проектів у 139 країнах, що розвиваються. Дані Європейського експертного центру з державно-приватного партнерства (ЕРЕС) містять інформацію про понад 1800 проектів, що реалізуються у 26 країнах. Більшість проектів виконуються в строки, передбачені угодами, з більш низькими в середньому витратами, ніж аналогічні проекти з державним фінансуванням [9, с. 57].

У свою чергу А.Жуковська, вивчаючи зарубіжний досвід публічно-приватного партнерства, зауважує, що в країнах «Великої сімки» на першому місці серед усіх сфер національної економіки стоїть охорона здоров'я (184 із 615 проектів), на другому – освіта (138 проектів), а на третьому – автомобільні дороги (92 проекти). В кожній із країн «Великої сімки» є своя найбільш пріоритетна сфера використання державно-приватних партнерств. Так в США такою сферою є автомобільні дороги (32 із 36 проектів), у Великобританії – охорона здоров'я (123 із 352 проектів) та освіта (113 із 352 проектів), в Німеччині – освіта (24 із 56 проектів), в Італії, Канаді та Франції – охорона здоров'я. У інших розвинутих країнах (Австрія, Бельгія, Данія, Австралія, Ізраїль, Ірландія, Фінляндія, Іспанія, Португалія, Греція, Південна Корея, Сінгапур) на першому місці за кількістю використання проектів державно-приватного партнерства знаходиться галузь, пов'язана із будівництвом та реконструкцією доріг (93 проекти), а за нею вже йдуть із великим розривом охорона здоров'я (29 проектів), освіта (23 проекти) та засоби розміщення (22 проекти). Таким чином, у зв'язку з високим рівнем соціально-економічного розвитку країн «Великої сімки» й інших розвинутих країн, пріоритетність соціальної сфери зумовлена політикою цих держав та їх соціально-економічним розвитком [3].

Варто зазначити, що принципи публічно-приватного партнерства втілюють у собі переваги як державного, так і приватного секторів економіки. Так державний орган у межах своїх повноважень, наданих йому на загальнодержавному рівні, забезпечує стабільність і комфорт для ведення бізнесу приватному сектору, що суттєво зменшує ризики порівняно з традиційними формами ведення бізнесу. Приватний сектор, у свою чергу, забезпечує акумулювання додаткових ресурсів фінансового та управлінського характеру, оптимальний їх розподіл, а також зменшення бюрократичного впливу, що є в державному секторі.

Ключовим та вагомим елементом у процесі реалізації публічно-приватного партнерства є розподіл ризиків між партнерами (сторонами договору). Загалом поняття ризику стосується ймовірності настання

певних подій, які можуть виникнути або настати в майбутньому в ході реалізації конкретного проекту та призведуть до незапланованих витрат і збитків.

Маркова І.В. пропонує виділяти такі три основні типи ризиків, як проектні, систематичні та форс-мажорні. Такий підхід науковець пояснює з огляду на принцип системності ризиків [11, с. 55].

У свою чергу В.В. Круглов виділяє такі основні фактори ризиків проектів державно-приватного партнерства на різних стадіях реалізації та їх чинники: передпроектний (підготовчий), фінансовий, економічний, проектний, розташування, будівельний та технологічний, експлуатаційний (обслуговування), політичний (регуляторний), правовий, екологічний, соціальний, форс-мажор [8, с. 89].

Загалом в результаті публічно-приватного партнерства можуть виникати різноманітні ризики, проте більшість з них можна мінімізувати або усунути за допомогою відповідних правових норм. Однак є ризики для яких це стає неможливим. У процесі фінансування спільних соціальних проектів на засадах публічно-приватного партнерства, характерним є відносно високий рівень ризиків (рис. 1), особливо для приватних структур, які загрожують успішній реалізації проекту в майбутньому. Зокрема ступінь передачі ризиків від державного до приватного сектору в рамках їх співпраці має безпосередній вплив на величину витрат партнерів і таким чином може призводити до економії коштів приватних бізнес-партнерів. Правильний розподіл таких ризиків та ефективне управління ними може суттєво зменшити незаплановані витрати проекту й тим самим підвищити ефективність і успішність проекту для кожного із партнерів у порівнянні із традиційними джерелами фінансування.

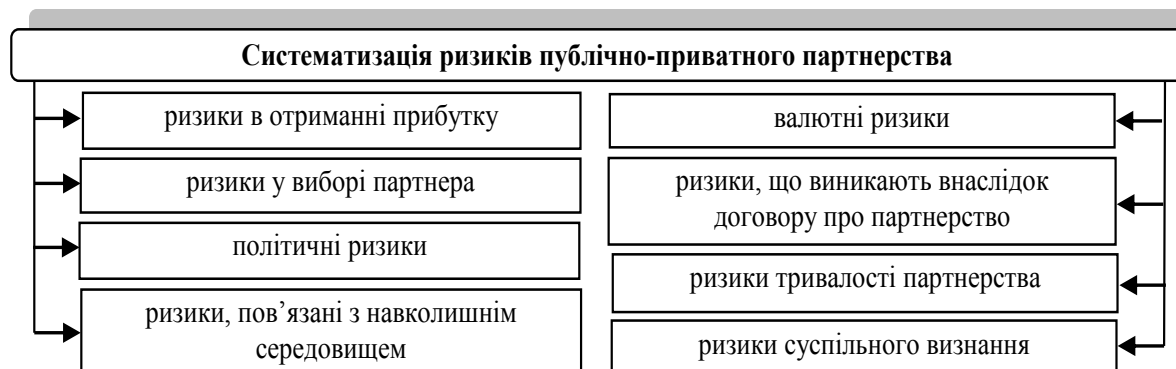

Рис. 1. Основні ризики публічно-приватного партнерства

Зазначений вище перелік ризиків визначає ризики, з якими найчастіше можуть зустрітися сторони публічно-приватного партнерства. Зокрема, беручи до уваги необхідність аналізу зазначених ризиків, які мають безпосередній вплив на рівень зобов'язань кожного партнера, важливо розробити детальний порядок їх ідентифікації та оцінки з метою розробки організаційно-методичних рекомендацій щодо складання внутрішньої звітності про ризики публічно-приватного партнерства в умовах невизначеності економічних відносин публічного та приватного партнерів як підґрунтя для формування розділу «Ризики діяльності» в звіті про управління.

В цілому можна виділити наступні етапи управління ризиками публічно-приватного партнерства:

- 1) ідентифікація ризиків – визначення кількості та конкретних видів ризики, що стосуються партнерства та їх класифікація відповідно до визначених ознак;
- 2) оцінка ризику – визначення ймовірності виникнення окремих ризиків та їх наслідків;
- 3) розподіл ризиків – поділ ризиків між учасниками договору про партнерство задля ефективного управління ними кожним із партнерів;
- 4) зменшення ризиків – дії, спрямовані на зменшення ймовірності виникнення ризику та мінімізація втрат, які пов'язані з настанням ризиків;
- 5) постійний моніторинг та контроль ризиків – сукупність заходів, пов'язаних із контролем та моніторингом виявлених та нових ризиків за реалізованим договором публічно-приватного партнерства.

Здійснення публічно-приватного партнерства в умовах ризику та необхідності їх мінімізації та уникнення задля успішного проекту зумовлює необхідність удосконалення облікового аспекту такої співпраці, зокрема деяких елементів організації бухгалтерського обліку в частині регулювання ризиків публічно-приватного партнерства (рис. 2).

Рис. 2. Елементи організації бухгалтерського обліку в частині регулювання ризиків публічно-приватного партнерства

Після ідентифікації та систематизації потенційних ризиків партнерства необхідним є розрахунок ступеня потенційних ризиків партнерства з урахуванням варіативності факторів впливу на ступінь конкретного ризику при укладенні договору в рамках публічно-приватного партнерства. Далі необхідним і важливим пунктом в договорі є розподіл ризиків між партнерами. Основним принципом такого розподілу має бути передача конкретного ризику такому партнеру, який має можливість найкращим чином контролювати цей ризик і своєчасно та ефективно усунути наслідки його виникнення.

Варто зазначити, що правильний розподіл ризиків між партнерами визначить успіх цього проекту і значно оптимізує його ефективність, а також сприятиме отриманню прибутків та задоволенню суспільних потреб в межах публічно-приватного партнерства. Основними завданнями такого розподілу ризиків між партнерами можна визначити наступні:

- 1) зменшення непередбачуваних та небажаних витрат під час реалізації проекту;
- 2) покращення якості проекту та збільшення прибутків за рахунок ефективності співпраці партнерів;
- 3) контрольованість за дотриманням запланованого бюджету витрат та забезпечення послідовності реалізації проекту.

На практиці оптимальний розподіл ризиків публічно-приватного партнерства є досить складним завданням. Поширеними помилками при такому розподілі ризиків є:

- 1) розподіл ризиків без їх оцінки;
- 2) суворе дотримання попереднього розподілу без можливості здійснення переговорів між партнерами та перегляду розподілу ризиків з урахуванням актуальної ситуації, в межах якої відбувається реалізація проекту;
- 3) недостатня увага на управління основними ризиками проекту;
- 4) поширена практика покладання обов'язків управління більшою частиною ризиків на приватного партнера.

Тому, враховуючи можливі помилки розподілу ризиків публічно-приватного партнерства, потрібно ретельно та уважно підходити до цього питання, індивідуально оцінювати кожний ризик проекту та ступінь його контрольованості одним із партнерів. В межах розподілу ризиків між партнерами можна виділити основні три групи ризиків в результаті такого розподілу:

- 1) ризики, які найчастіше приймаються приватною стороною;
- 2) ризики, які найчастіше належать до сфери управління публічним партнером;
- 3) ризики, які є спільними для обох партнерів (рис. 3).

<i>Спільні ризики партнерів:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - інфляційні ризики; - ризики зміни законодавства; - валютні ризики; - політичні ризики; 	<ul style="list-style-type: none"> - ризики зміни структури проекту; - ризики несвоєчасного надання дозволів та ліцензій - ризик суспільного визнання; - ризики, пов'язані з навколишнім середовищем
ПУБЛІЧНИЙ партнер	ПРИВАТНИЙ партнер
<i>Ризики, прийняті публічною стороною:</i> <ul style="list-style-type: none"> - ризик втрати дотацій з вини публічного партнера; - ризик конкурентоспроможності; - фінансові ризики власників; - ризик зміни власника; - ризики адміністративного характеру 	<i>Ризики, прийняті приватною стороною:</i> <ul style="list-style-type: none"> - підприємницький ризик; - проектний ризик; - ризики, пов'язані з діяльністю постачальників та підрядників; - ризик технологічних змін; - ризики, пов'язані з виконанням предмету договору

Рис. 3. Запропонований підхід до розподілу ризиків публічно-приватного партнерства та формування картки розподілу ризиків партнерів

Таким чином, до сфери контролю приватного партнера належать ризики, які безпосередньо пов'язані з реалізацією проекту та отримання прибутків (підприємницький ризик; проектний ризик; ризики, пов'язані з діяльністю постачальників та підрядників; ризик технологічних змін; ризики, пов'язані з виконанням предмету договору). Для публічного партнера краще здійснювати управління ризиком втрати дотацій з вини публічного партнера; ризиком конкурентоспроможності; фінансовими ризиками власників; ризиком зміни власника; ризиками адміністративного характеру. Спільними ризиками партнерів, управління якими варто здійснювати разом, є інфляційні ризики; ризики зміни законодавства; валютні ризики; політичні ризики; ризики зміни структури проекту; ризики несвоєчасного надання дозволів та ліцензій; ризик суспільного визнання; ризики, пов'язані з навколишнім середовищем. Запропонований підхід розподілу ризиків публічно-приватного партнерства сприяє формуванню картки розподілу ризиків партнерів та враховує принцип найоптимальнішого контролю ризиків одним із партнерів.

Наступним елементом організації бухгалтерського обліку в частині регулювання ризиків публічно-приватного партнерства є управління визначеними та розподіленими ризиками за такими ключовими напрямками:

- 1) ухилення від ризику;
- 2) запобігання ризику;
- 3) перекладення ризику;
- 4) утримання ризику на заданому рівні;
- 5) зменшення ризику [15, с. 49–50].

Постановою Кабінету Міністрів України від 16.02.2011 № 232 затверджено Методику виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ними, згідно з якою проводиться виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінка та визначення форми управління ними [13]. Ця методика передбачає комплексний аналіз ризиків публічно-приватного партнерства, їх оцінку та мінімізацію в процесі реалізації даного роду проектів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Ризики є невід'ємною частиною більшості проектів сучасного бізнесу. Однак у спільних соціальних проектах, що реалізуються на засадах публічно-приватного партнерства, ризики є специфічними і розподіляються між державним та приватним сектором. Відповідний розподіл ризиків такого партнерства є вигідним для обох партнерів, оскільки дозволяє зменшити витрати на проект та підвищити успішність реалізації того чи іншого проекту. При розподілі ризиків потрібно їх передавати тому партнеру, який має можливість ефективно ним управляти, а витрати на його управління будуть генерувати конкретні фінансові резерви або заощадження.

У процесі реалізації публічно-приватного партнерства виникають різні види ризиків (ризики в отриманні прибутку, ризики у виборі партнера, політичні ризики, ризики, пов'язані з навколишнім середовищем, валютні ризики, ризики, що виникають внаслідок договору про партнерство, ризики тривалості партнерства, ризики суспільного визнання), проте більшість із них можна мінімізувати або уникнути внаслідок ефективного управління ними. Дуже важливо вжити заходів для зменшення тих чи інших ризиків, оскільки навіть часткове усунення певних ризиків сприятиме розвитку стабільних та безпечних умов для реалізації спільних соціальних проектів на засадах публічно-приватного партнерства.

Перспективами подальших досліджень є розробка організаційно-методичних рекомендацій щодо складання внутрішньої звітності про ризики публічно-приватного партнерства в рамках реалізації спільних соціальних програм та в умовах невизначеності економічних відносин державного та публічного партнерів як підґрунтя для формування розділу «Ризики діяльності» в звіті про управління.

Список використаної літератури:

1. *Александрова М.М.* Державно-приватне партнерство в соціальній сфері / *М.М. Александрова, В.В. Довгалюк* // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2019. – № 8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/8_2019/25.pdf.
2. *Варнавский В.Г.* Партнерство государства и частного сектора / *В.Г. Варнавский*. – М. : Наука, 2005. – 316 с.
3. *Жуковська А.Ю.* Державно-приватне партнерство в соціальній сфері: зарубіжний досвід та перспективи запровадження в Україні / *А.Ю. Жуковська* // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2017. – № 3. – С. 21–37.
4. *Зайдель М.І.* Публічно-приватне партнерство: європейський досвід та українські реалії / *М.І. Зайдель* // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія : Питання політології. – 2012. – № 20. – С. 151–157.
5. *Залознова Ю.С.* Публічно-приватне партнерство в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку / *Ю.С. Залознова, Н.В. Бутенко, І.П. Петрова* // Економічний вісник Донбасу. – 2016. – № 2 (44). – С. 21–28 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/107691/5-Zaloznova.pdf?sequence=1>.
6. *Захаріна О.В.* Публічно-приватне партнерство як механізм розвитку інфраструктури регіону / *О.В. Захаріна, Л.І. Симоненко, М.І. Сайкевич* // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2018. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/32.pdf.
7. *Квітка С.А.* Публічно-приватне партнерство як дієвий механізм взаємодії влади та бізнесу / *С.А. Квітка* // Аспекти публічного управління. – 2015. – № 7–8. – С. 47–56.
8. *Круглов В.В.* Впровадження механізмів державно-приватного партнерства в інфраструктурних проектах / *В.В. Круглов* // Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського. Серія : Державне управління. – 2018. – Т. 29 (68), № 2. – С. 87–91.
9. *Круглов В.В.* Моделі державно-приватного партнерства / *В.В. Круглов* // Держава та регіони. Серія : Державне управління. – 2018. – № 2 (62). – С. 56–61.
10. *Лісничка В.М.* Структурні засоби реалізації державно-приватного партнерства в постмодерній державі: зарубіжний досвід / *В.М. Лісничка* // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2018. – № 12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1352>.
11. *Маркова І.В.* Визначення ризиків державно-приватного партнерства на залізничному транспорті та з'ясування ступені відповідальності сторін у разі їх виникнення / *І.В. Маркова* // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2013. – № 43. – С. 53–57.
12. *Мащенко М.А.* Аналітичний огляд моделей державно-приватного партнерства у розрізі забезпечення інвайронментальної безпеки / *М.А. Мащенко* // Агросвіт. – 2018. – № 24. – С. 31–35.
13. Про затвердження Методики виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ними : постанова КМУ від 16.02.2011 р. № 232 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/232-2011-p>.
14. *Мостепанюк А.В.* Ризики реалізації проектів державно-приватного партнерства: причини виникнення та механізм управління / *А.В. Мостепанюк* // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2011. – № 1. – С. 35–367.
15. *Черевиков С.Л.* Управління ризиками проектів державно-приватного партнерства / *С.Л. Черевиков, Т.А. Єрофєєва* // Наукові праці НДФІ. – 2010. – Вип. 4 (53). – С. 48–53.

References:

1. Aleksandrova, M.M. and Dovgaljuk, V.V. (2019), «Derzhavno-pryvatne partnerstvo v social'nij sferi», *Derzhavne upravlinnja: udoskonalennja ta rozvytok*, No. 8, [Online], available at: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/8_2019/25.pdf
2. Varnavskij, V.G. (2005), *Partnerstvo gosudarstva y chastnogo sektora*, Nauka, M., 316 p.
3. Zhukovs'ka, A.Ju. (2017), «Derzhavno-pryvatne partnerstvo v social'nij sferi: zarubizhnyj dosvid ta perspektyvy zaprovadzhennja v Ukraїni», *Visnyk Ternopil'skogo nacional'nogo ekonomichnogo univertsytetu*, No. 3, pp. 21–37.
4. Zajdel', M.I. (2012), «Publichno-pryvatne partnerstvo: jevropejs'kyj dosvid ta ukrai'ns'ki realii», *Visnyk Harkivs'kogo nacional'nogo univertsytetu im. V.N. Karazina, serija Pytannja politologii*', No. 20, pp. 151–157.
5. Zaloznova, Ju.S., Butenko, N.V. and Petrova, I.P. (2016), «Publichno-pryvatne partnerstvo v Ukraїni: stan, problemy ta perspektyvy rozvytku», *Ekonomichnyj visnyk Donbasu*, No. 2 (44), pp. 21–28, [Online], available at: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/107691/5-Zaloznova.pdf?sequence=1>
6. Zaharina, O.V., Symonenko, L.I. and Sajkevych, M.I. (2018), «Publichno-pryvatne partnerstvo jak mehanizm rozvytku infrastruktury region», *Derzhavne upravlinnja: udoskonalennja ta rozvytok*, No. 2, [Online], available at: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/32.pdf
7. Kvitka, S.A. (2015), «Publichno-pryvatne partnerstvo jak dijevyj mehanizm vzajemodii' vlady ta biznesu», *Aspekty publichnogo upravlinnja*. No. 7–8, pp. 47–56.
8. Kruglov, V.V. (2018), «Vprovadzhennja mehanizmiv derzhavno-pryvatnogo partnerstva v infrastrukturyh projektah», *Vcheni zapysky TNU im. V.I. Vernads'kogo*, serija *Derzhavne upravlinnja*, Vol. 29 (68), No. 2, Pp. 87–91.
9. Kruglov, V.V. (2018), «Modeli derzhavno-pryvatnogo partnerstva», *Derzhava ta region*, serija *Derzhavne upravlinnja*, No. 2 (62), pp. 56–61.

10. Lisnych, V.M. (2018), «Strukturni zasoby realizacii' derzhavno-pryvatnogo partnerstva v postmodernij derzhavi: zarubizhnij dosvid», *Derzhavne upravlinnja: udoskonalennja ta rozvytok*, No. 12, [Online], available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1352>
11. Markova, I.V. (2013), «Vyznachennja ryzykiv derzhavno-pryvatnogo partnerstva na zaliznychnomu transporti ta z'jasuvannja stupeni vidpovidal'nosti storin u razi i'h vynyknennja», *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, No. 43, pp. 53–57.
12. Mashhenko, M.A. (2018), «Analitichnij ogljad modelej derzhavno-pryvatnogo partnerstva u rozrizi zabezpechennja invajronmental'noi' bezreky», *Agrosvit*, No. 24, pp. 31–35.
13. Kabinet Ministriv Ukraїny (2011), *Pro zatverdzhennja Metodyky vyjavlennja ryzykiv zdijsnennja derzhavno-pryvatnogo partnerstva, i'h ocinky ta vyznachennja formy upravlinnja nymy*, postanova vid 16.02.2011 r. No. 232, [Online], available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/232-2011-p>
14. Mostepanjuk, A.V. (2011), «Ryzyky realizacii' proektiv derzhavno-pryvatnogo partnerstva: prychny vynyknennja ta mehanizm upravlinnja», *Zbirnyk naukovyh prac' Nacional'nogo universytetu derzhavnoi' podatkovoi' sluzhby Ukraїny*, No. 1, pp. 35–367.
15. Cherevykov, Je.L. and Jerofejeva, T.A. (2010), «Upravlinnja ryzykamy proektiv derzhavno-pryvatnogo partnerstva», *Naukovi pracі NDFI*, Issue 4 (53), pp. 48–53.

Легенчук Сергій Федорович – доктор економічних наук професор, завідувач кафедри обліку і аудиту Державного університету «Житомирська політехніка».

Наукові інтереси:

- розвиток теорії і методології бухгалтерського обліку;
- бухгалтерський облік нематеріальних активів.

Вигівська Ірина Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту Державного університету «Житомирська політехніка».

Наукові інтереси:

- проблеми облікового забезпечення управління ризиками господарської діяльності підприємств;
- проблеми бухгалтерського обліку витрат суб'єктів господарювання.

Хоменко Ганна Юріївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту Державного університету «Житомирська політехніка».

Наукові інтереси:

- проблеми облікового-аналітичного забезпечення управління ризиками публічно-приватного партнерства в рамках реалізації спільних соціальних програм.

Стаття надійшла до редакції 10.01.2020.